

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

สมาธิเอาแต่เพียงเป็นบาทของวิปัสสนา

(นักภิกษุในวัดเขาเขียนถามมาว่า การบำเพ็ญสมาธิเอาแต่เพียงเป็นบาทของวิปัสสนา คือการพิจารณาก็พอแล้ว ส่วนการจะอยู่ในวิหารธรรมนั้นก็ให้กำหนดรู้หมายความว่าอย่างไร) ท่านแสดงไว้อย่างตายตัวเวลาพระบวชเสร็จ ท่านจะสอนธรรมบทสำคัญๆ ให้เกี่ยวกับเรื่องภิกษา ขึ้นที่แรกว่า สีลปริภาวิต สมาธิ มหปฺผล โหติ มหานิสฺโส ผู้มีศีลบริสุทธิ์ จิตใจย่อมมีความอบอุ่น การภิกษาไม่เป็นกังวลแล้วจิตก็สงบได้ง่าย นี่อันหนึ่ง สมาธิปริภาวิตา ปญญา มหปฺผลา โหติ มหานิสฺสา ปัญญาเมื่อสมาธิคือความสงบใจเป็นเครื่องหนุนหลังแล้วย่อมเดินได้คล่องตัว ปญญาปริภาวิต จิตตํ สมฺมเทว อาสเวหิ วิมฺจจติ จิตที่ปัญญาชักฟอกเรียบร้อยแล้ว ย่อมหลุดพ้นจากกิเลสทั้งปวงโดยชอบ นี่เป็นธรรมที่ตายตัว เวลาบวชเสร็จแล้วจะสอนธรรมนี้ให้พระทุกคน

ศีลเป็นเครื่องอบรมสมาธิให้สงบได้ง่าย สมาธิเป็นเครื่องหนุนปัญญาให้เดินได้คล่องตัว ปัญญาเป็นเครื่องชักฟอกกิเลสทั้งหลายให้หลุดพ้นไปโดยชอบ ๓ ประเภทนี้ การบำเพ็ญสมาธิเอาแต่เพียงเป็นบาทวิปัสสนา คือการพิจารณาก็พอแล้ว การบำเพ็ญสมาธิเอาแต่เพียงเป็นบาทของวิปัสสนา วิปัสสนาคือการพิจารณา ก็พอแล้ว ส่วนการจะอยู่ในวิหารธรรมนั้นก็ให้กำหนดรู้ หมายความว่าอย่างไร การบำเพ็ญสมาธิคือความสงบใจ ใจเมื่ออิมอารมณ์ ไม่หิวโหยในอารมณ์ พาทำงานทำการอะไรก็ทำได้ ไม่โดดโง่งม โดดนี่ คือจิตที่หิวอารมณ์นี้ แทนที่จะพิจารณาทางด้านปัญญา มันแฉลบออกไปตามอารมณ์ของมันที่ชอบใจ จิต จิตที่มีความสงบแล้วย่อมอิมอารมณ์ไม่ติดไม่ตัน พาทำงานอะไรก็ทำๆ นี่ท่านบอก นี่ละเป็นงานที่ชอบธรรม

เราที่ประจักษ์ก็คือ เราเองถูกพ่อแม่ครูจารย์ชานาบเอา ท่านใส่บทไหนนี่แหลม ลืมไม่ได้เลย ตอนจิตเป็นสมาธิมีความสงบ ท่านก็ถามเรื่อย เป็นยังไงท่านมหา จิตสงบดีหรือ สงบดีอยู่ ก็บอกอย่างนั้น เวลาสงบก็บอกสงบ ดีอยู่ๆ เรื่อย บทเวลาท่านจะเอาขึ้น โถ ผางเลย เป็นยังไงท่านมหา จิตสงบดีอยู่หรือ สงบดี ท่านจะนอนตายอยู่นั้นหรือขึ้นเลยทันที เห็นไหมละ ต้องเอาหนักๆ ไม่งั้นสมาธิไม่หลุดจากเขียง มันจะนอนอยู่เหมือนหมูนอนเขียงคือสมาธิ ติดสมาธิ ไม่ออกทางด้านปัญญาก็หาความแยกกายแก้กิเลสไม่ได้ เพราะการแก้กิเลสแก้ด้วยปัญญา สมาธิเป็นเครื่องหนุนเท่านั้นเอง

ท่านใส่เปรี้ยงเลยเทียว เรียกว่ายังไม่รู้ตัวเลยว่างั้นเถอะ เวลาท่านจะเอา ท่านถาม จิตสงบดีอยู่หรือ สงบดี ก็มันสงบดี บทเวลาท่านจะเอา ท่านจะนอนตายอยู่นั้น

เธอ ขึ้นเลยทันที สมามันเหมือนหมูขึ้นเขียง แก้กิลสไม่ได้แก้ด้วยสมามิ สมามิเป็นเครื่องหนูนปัญญาให้เดินได้คล่องตัวเท่านั้น ต้องออกทางด้านปัญญาแก้กิลส ท่านว่างั้น นั้นเห็นใหม่เวลาท่านจะเอา ที่นี้สมามิเรามาแก้พอตัวแล้ว เป็นแต่ว่ามันเป็นหมูขึ้นเขียงไม่ยอมลง พอท่านตีให้ลงเขียง มันออกก็ชดกันใหญ่เลย

ก็มันเต็มหัวใจแล้ว สมามิเต็มภูมิ ไม่ออกปัญญามันก็เป็นสมามิ มันไม่แก้กิลสให้ พอท่านไล่ออกทางด้านปัญญา ปัญญาต่างหากแก้กิลสท่านว่างั้น สมามิเป็นเพียงเครื่องหนูนเท่านั้นเอง พอท่านว่างั้น ออกทางด้านปัญญาก็ผางเลย ก็มันพร้อมแล้วทางสมามิ ออกทางด้านปัญญาก็ผาง ผางก็ไม่พอดีเรา นิสัยมันเป็นอย่างนั้น พอออกทางด้านปัญญาไม่นานอนทั้งวันทั้งคืน เอาอีกละที่นี้ มันหมุนตัว เอ๊ ชอบกลๆ แก้กิลสมันแก้ด้วยปัญญาๆ เอาละที่นี้ ขนบใส่เลย สมามิไม่สนใจ สมามิมันนอนตายเฉยๆ ว่างั้นนะ มันไม่พอดี ถ้าว่าดีอันหนึ่งก็มาตำหนิอันหนึ่งเสีย ตามธรรมดาสมามิเป็นเครื่องหนูนเหมือนบันไดขั้นหนึ่งขั้นสองขั้นสาม จะไปตำหนิขั้นไหนก็มันเป็นเครื่องหนูนด้วยกัน

พอออกทางด้านปัญญานี้ก็ชดเสียไม่นานอนทั้งวันทั้งคืนก็มี มันจะตาย มาหาท่านอีก ที่พ่อแม่ครูจารย์ว่าให้ออกทางด้านปัญญา มันออกแล้วนะ มันออกยังงปัญญา ก็มันไม่นานอนทั้งวันทั้งคืน นั้นละมันหลงสังขาร ขึ้นเลย เห็นใหม่ละ คือสังขารเป็นไปได้ทั้งฝ่ายสมุทัย เป็นไปได้ทั้งฝ่ายปัญญา สมุทัยคือกิลส ถ้าหนักทางด้านใดก็กลายเป็นสมุทัยไปไม่รู้ตัว ท่านถึงหักเข้ามา ให้พัก แน่อย่างนั้นละ

ไม่ลืมนะพ่อแม่ครูจารย์ใส่เราที่ไรนี้ ท่านรู้นิสัย พุทธธรรมดานี้เหมือนพอกับลูกอยู่กับท่านเหมือนพอกับลูกคุยกันธรรมดา พอหมุนทางด้านธรรมะนี้เปรี้ยงเลยทันที ท่านพลิกปั๊บทันทีเลย เต็ดเดียวเฉียบขาดขึ้นมาทันทีเลย ท่านรู้นิสัย ถ้าพุทธธรรมดาเรานี้เหมือนพอกับลูก พอหันทางด้านธรรมะนี้เปรี้ยงทันทีเลย เรียกว่าหลบไม่ทัน นั้นเห็นใหม่อุบายวิธีการ ท่านใช้ปัญญาสั่งสอนลูกศิษย์ลูกหา แล้วก็ได้อย่างที่ท่านว่าทุกอย่างท่านใส่หนักๆ ตรงไหนมันเอาอันหนักๆ ละไปพิจารณา ได้อุบายแตกกระจัดกระจายออกไป เป็นอย่างนั้นละ

เราติดสมามินี้เรียกว่าถึง ๕ ปีนะ จิตแน่นปึ๋งเหมือนหินเลย แต่มันไม่ออกก็แหวทางด้านปัญญามันก็ไม่ใช่ปัญญา พอท่านไล่ออกจากนี้เราก็ก้อทางด้านปัญญา มันก็กระจายเลย จนกระทั่งถึงไม่หลับไม่นานอนทั้งวันทั้งคืน ท่านหักเอาไว้อีกให้เข้าสมามิทำงานได้ผลของงานก็จริง แต่ทำไปไม่หยุดไม่ถอยมันตายได้คนเรา ท่านว่างั้น เราว่าแต่ได้ผลๆ ไม่คำนึงถึงความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า ไม่พักผ่อนไม่ได้ ท่านให้พักเข้ามาสมามิหยุดงาน ออกจากนั้นก็สั่งสมงานคือสมามิ สงบใจหนึ่ง พักนอนหนึ่ง ได้กำลังแล้วก็ออกทางด้านปัญญา

เรียกว่าจอมปราชญ์สมัยปัจจุบันคือพ่อแม่ครูจารย์มั่น พุดตรงไหนไม่ผิดเลยๆ ยิ่งกับเราด้วยแล้ว ท่านรู้นิสัยอันนี้ ท่านจะไม่ทำเบาๆ กับเรา เปรี้ยงทันทีเลย สะดุดก็เลย สะดุดก็กั้นนั้นละจุดจะเอาประโยชน์ เอาตรงนั้นละ ไปหมุ่นอยู่ที่จุดนั้นเดี๋ยวกี้แตกกระจายออกไป เป็นอย่างนั้น ๕ ปีสมาธิเป็นเหมือนหินเลย ไม่ยอมออกมันก็ไม่เป็นปัญญา พอท่านไล่ออกจากสมาธิ ทางด้านปัญญามันก็หมุ่นตัวทั้งวันทั้งคืนไม่ได้หลับได้นอน ท่านก็หักเอาไว้อีก การงานได้ผลของงานก็จริงแต่ตายได้คนเรา แนะ เมื่อทำไม่รู้จักประมาณ เห็นแก่รายได้ๆ ความตายมันมีอยู่ในนั้น เหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าหนักขนาดนั้นตายแล้วได้ประโยชน์อะไรท่านว่า แนะ ท่านหักปั๊บเลย ให้พักทั้งสมาธิ เมื่อเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าแล้วให้เข้าพักสมาธิไม่ต้องทำงาน พอจิตมีกำลังวังชาแล้วออกทำงานๆ นั้น นี่ละการก้าวเดินภาวนา

เรียกว่าชั้นเอกเลยละพ่อแม่ครูจารย์ หาที่ต้องติไม่ได้ ทางด้านสมาธิ ปัญญา วิมุตติหลุดพ้นพุ่งเลยทันที ใครจะไปสอนได้แม่นยำเหมือนพ่อแม่ครูจารย์ เรายังไม่เคยเห็น เราไม่ได้ประมาทครูบาอาจารย์องค์ใดนะ สำหรับพ่อแม่ครูจารย์นี้ใส่ตรงไหนนี้ปึงเลยเทียว เอาหนักๆ เสียด้วยนะ เอากับเราท่านไม่ทำเบาบางละ เพราะท่านรู้นิสัยผาดโผน ท่านเอาหนักทั้งนั้นละ เอาหนักนั้นละมาพิจารณาเป็นสติปัญญาขึ้นมา

เมื่อวานนี้ก็ไปวัดโยธาฯ ที่นั่นเขาเผาศพแม่บ้านอาจารย์ชาลีซึ่งเป็นอาจารย์ของเราเป็นครูของเรา เป็นคนดี เราก็ดูใจมาตั้งแต่โน้นจนสนิทสนมกันถึงขนาด ที่นี้เราเลยกลายเป็นอาจารย์ของอาจารย์ชาลี จนกระทั่งตายจากกันไปด้วยความสนิทติดจ่มกันจริงๆ ระหว่างลูกศิษย์กับอาจารย์ก็คือเรากับอาจารย์ชาลี อาจารย์ชาลีนี้เราเป็นนักเรียน ท่านสอนทุกอย่างๆ เป็นแบบเป็นฉบับได้ตีหมดเลย เราจึงรักติดพัน ไปนอนอยู่บ้านท่าน ท่านเป็นครู ท่านเอาไปด้วยไปนอนอยู่บ้านท่าน บ้านโนนทัน ไม่มีนักเรียนคนไหนไปนอนอยู่บ้านท่าน มีแต่เรา ท่านเอาไปเรื่อยไปนอนเรื่อย ไร่เราก็ชอบท่านเคารพเลื่อมใสท่านพอใจท่าน ไปไหนท่านมักจะเอาไปเสมอ เลยติดกันมาตั้งแต่นั้นเรื่อยจนกระทั่งปัจจุบันนี้

เมื่อวานนี้ก็เผาศพแม่บ้านของท่านเสียไปสุดท้ายแหละ ท่านเสียไปก่อนสักก็ปีนะ แล้วที่นี้แม่บ้านของท่านก็เสียไปเมื่อวาน ไปเผาเมื่อวานนี้ ที่ไปตอนบ่ายสามโมงเมื่อวานนี้ ไปเทศน์นั่น เทศน์เล็กๆ น้อยๆ แล้วก็มาเท่านั้น วันนี้มีธุระอะไรบ้างนะ ถ้าไม่มีเราก็ออกไปทางโรงพยาบาล ช่วยโรจน์โรจน์ไป จันทร อังคาร พุธ พฤหัส ศุกร์ ๕ วันนี้อย่างตามโรงพยาบาลต่างๆ เอาของไปส่งให้ๆ ส่วนที่เขามาเอาในโกดังนี้โรงไหนจะมากี่มาเลยเพราะจัดไว้เรียบร้อยแล้ว พระที่รักษาศาลานี้ รวมทั้งรับผิดชอบทางโกดังด้วย ท่านจะจัดให้เรียบร้อยๆ เป็นประจำอย่างนั้น

คือวาระของใครที่มารักษาศาลา ดูเหมือนว่าวาระละ ๑ อาทิตย์มั้ง นี่ละจะ
 รับผิดชอบทั้งศาลาทั้งโกตังอะไรเข้ามาเกี่ยวข้อง ผู้ยู่ศาลานี้จะเป็นผู้รับผิดชอบ
 ทั้งหมดเลย เรามอบให้อย่างนั้น นี่เราไปก็ไปของเรา ใครจะมาทำนั้นก็จัดให้ทางนี้ๆ เลย
 เรียบบร้อยๆ เราทำประโยชน์ให้โลกเต็มเม็ดเต็มหน่วย ในชาตินี้เป็นชาติที่เต็มเหนี่ยว
 ของเราทุกอย่าง การสงเคราะห์โลกก็เรียกว่าแบมือเลย เราไม่เอาอะไรทั้งนั้น ที่ติดดินนี้
 ไม่เอาเลย มีแต่ทำเพื่อโลกๆ ทั้งนั้น ไม่ว่าได้มากได้น้อยออกเพื่อโลกทั้งหมด เราไม่เอา
 แต่เวลาเราเอาเราก็ผิดของเราเอง ไปอยู่ในป่าในเขาคนเดียวจะเป็นจะตายไม่มีใคร
 ทราบละ นั่นละตอนจะเอาตัวเองเอาอย่างนั้น

ที่นี้เวลาออกช่วยโลกก็แบบนี้ละ ตั้งแต่เริ่มช่วยโลกมานี้เพื่อโลกทั้งหมดเลย เรา
 ไม่เอาอะไรทั้งนั้น และไม่เอาตลอดไปเลย เพราะพอ พอในหัวใจพอทุกอย่าง ไม่มีอะไร
 จะขาดตกบกพร่องว่าพอจะหามาเพิ่มอีก ไม่มี เรียกว่าพอ ที่นี้อันใดได้มามากน้อยช่วย
 โลกทั้งหมดเลย เราไม่เก็บไม่สั่งสม ในวัดนี้สั่งสมไม่ได้ ความเมตตาเมตตาออกหมด
 เลย ออกหมดๆ นั่นละ หลังจากนั้นแล้วก็ไปละที่นี้ พูดอย่างจริงจังไม่มีเคลื่อนคลาดเลย
 แน่อยู่ในหัวใจทุกอย่าง ขาดสะบั้นกันระหว่างวิภูจักรกับวิภูจักรเป็นคนละฝั่งแล้ว เห็น
 ประจักษ์ในใจสงสัยอะไร ไปถามใคร

สนุทธิภูริโก ฐฬงานของตนมาเป็นลำดับลำดับา จนกระทั่งวาระสุดท้ายรู้อย่าง
 เต็ดขาด เมื่อเป็นอย่างนั้นแล้วจะเอาอะไรมาตัดสิน **สนุทธิภูริโก** เท่านั้นตัดสิน
 พระพุทธเจ้าก็ตัดสินด้วย **สนุทธิภูริโก** ฐฬงานของตนไปโดยลำดับไม่ต้องไปถามใคร
 จนกระทั่งถึงความเป็นพระพุทธเจ้า พระสาวกทั้งหลายก็เหมือนกัน ฐฬงานของตนที่
 ทำได้มากน้อย จนกระทั่งพอแล้วก็รู้เต็มเหนี่ยว จากนั้นหายสงสัย นี้ก็รู้ผลงานของ
 ตัวเองว่าทำทุกสิ่งทุกอย่างสมบูรณ์แบบแล้ว ที่เราทำประโยชน์ให้โลกทางด้านจิตใจของ
 เราว่ามีบกพร่องตรงไหน ที่เราจะหามาเพิ่มเติมเพื่อจะได้แจกจ่ายโลกเราไม่มี เราพอ
 ทุกอย่างแล้ว มีแต่แจกเรื่อยไป

ถ้าว่าอรรถว่าธรรมเราก็ไม่มีอะไรสงสัย การเทศน์ว่าการสั่งสอนประชาชนเราสั่ง
 สอนด้วยความแน่ใจทุกอย่าง เพราะออกมาแล้วจากการปฏิบัติที่รู้เห็นด้วยความแน่ใจ
 จึงไม่มีอะไรสงสัย ว่าอะไรเป็นอันนั้นๆ คือแน่แล้วค่อยออกๆ ไม่มีคำว่าลู่ๆ คล่าๆ ว่า
 ตรงไหนขาดสะบั้นไปเลยๆ คือแน่แล้วค่อยออกๆ เป็นอย่างนั้นละ ธรรมพระพุทธเจ้า
 เป็นธรรมที่เลิศเลอสุดยอด เมื่อเข้าถึงใจแล้วไม่ต้องไปถามใคร เต็มโลกธาตุนี้ก็ไม่ถาม
 ว่าจะเอาใครมาเป็นสักขีพยาน **สนุทธิภูริโก** ตัดขาดสะบั้นไปหมดหายสงสัย เอาเท่านั้น
 ละ เราจะไปธุระของเรา

ให้ตั้งใจภาวนานะ พวกภวานาย่อย่อยๆ นะอยู่ข้างใน ให้ภาวนากัน สติเป็น
สำคัญการภาวนา สติปล่อยไม่ได้ ใครมีสติดีเท่าไรๆ ติดต่อกันเรื่อยๆ นั้นละผู้
นั้นละจะตั้งรากตั้งฐานคือความสงบเป็นเบื้องต้นได้ จากนั้นความสงบก็แน่นหนาแน่นคง
เข้าเป็นสมาธิ เหมือนกับเป็นหินทั้งแท่ง จิตเมื่อเป็นสมาธิแล้วเป็นเหมือนหิน มันแน่น
หนาแน่นคง จากสมาธิแล้วกระจายสมาธิออกเป็นทางด้านปัญญา ที่นี้เวลาออกทางด้าน
ปัญญายิ่งกว้างขวางมากหาที่แน่นอนไม่ได้เลย จนกระทั่งกิเลสขาดสะบั้นไปเมื่อไรแล้ว
หมดปัญหา เรื่องปัญญาไม่ต้องหาอีกแล้ว หมด มันรู้อยู่ในใจนั้นนะ เสร็จแล้วจะให้พร

รับฟังรับชมพระธรรมเทศนาของหลวงตา ได้ที่

www.Luangta.com หรือ www.Luangta.or.th

และรับฟังจากสถานีวิทยุเสียงธรรมเพื่อประชาชน *FM 103.25 MHz*